

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π.Ε. & Δ.Ε. ΑΤΤΙΚΗΣ
6^ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕΚΕΣ) ΑΤΤΙΚΗΣ

Πληροφορίες: Αχιλ. Μανδρίκας
Ταχ. Δ/ση: Μεθώνης 117
18546 Πειραιάς
Τηλ.: 210-4133730, 210-4176795
FAX: 210-4176798
E-mail: achmandrik@sch.gr

Πειραιάς, 5-10-2021

ΠΡΟΣ:

- Σχολικές μονάδες Α/θμιας Εκπ/σης ΔΠΕ Πειραιά
- Σχολικές μονάδες Β/θμιας Εκπ/σης ΔΔΕ Πειραιά

ΚΟΙΝ:

- ΠΔΕ Αττικής
- Διευθυντή ΠΕ Πειραιά
- Διευθυντή ΔΕ Πειραιά

Θέμα: Δώδεκα (12) ενδεικτικά αναπτυγμένα θέματα για τα εργαστήρια δεξιοτήτων

Στην προσπάθεια υποστήριξης των σχολείων ευθύνης του 6^{ου} ΠΕΚΕΣ Αττικής ενόψει της εφαρμογής των εργαστηρίων δεξιοτήτων από το σχολικό έτος 2021-2022 αναπτύξαμε και σας στέλνουμε προς χρήση δώδεκα (12) ενδεικτικά παραδείγματα θεμάτων για όλες τις προκαθορισμένες υποθεματικές.

Τα επιλεγμένα θέματα είναι διάρκειας επτά (7) ωρών το καθένα, που σημαίνει ότι μπορούν να εφαρμοστούν αυτούσια από την Ε΄ Δημοτικού ως τη Γ΄ Γυμνασίου. Ωστόσο, με κατάλληλο εμπλουτισμό και προσαρμογές μπορούν να απευθυνθούν και σε μικρότερες ηλικίες μαθητών.

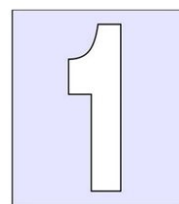
Η δομή των περισσότερων θεμάτων βασίζεται σε έναν κορμό συγκεκριμένων διδακτικών πρακτικών: καταγισμός ιδεών, εύρεση κατηγοριών, περιγραφή εικόνων, σχολιασμός βίντεο, εννοιολογικός χάρτης, εικαστική απεικόνιση, σχεδιασμός έρευνας, δραματοποιήσεις. Σε ορισμένα θέματα προτείνονται ωστόσο περισσότερες βιωματικές ασκήσεις, οι οποίες αποδίδουν καλύτερα όταν γίνονται κατά ομάδες. Δυστυχώς, λόγω πανδημίας και τυπικών περιορισμών, θα χρειαστεί κάθε εκπαιδευτικός να εκτιμήσει πώς μπορεί να τις αξιοποιήσει με τον βέλτιστο τρόπο.

Σε κάθε περίπτωση, τονίζουμε ότι τα παραδείγματα είναι ενδεικτικά και δεν περιορίζουν την πρωτοβουλία κάθε εκπαιδευτικού να σχεδιάσει τη δική του πορεία δραστηριοτήτων. Ελπίζουμε, πάντως, ότι η ανάγνωση και μόνο των παραδειγμάτων θα βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Καλή αξιοποίηση!

Ο ΣΕΕ Εκπαίδευσης για την Αειφορία

Αχιλλέας Μανδρίκας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ
 ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ – ΑΥΤΟΜΕΡΙΜΝΑ
 ΘΕΜΑ: Μαθαίνω τι τρώω
 ΤΑΞΗ: Δ΄ Δημοτικού – Α΄ Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα ως απάντηση στο ερώτημα «τι τρώω σε μια μέρα» και ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα. Οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες. Καθοδηγούνται ευέλικτα, ώστε να προκύψουν οι ομάδες τροφών. Ο πίνακας αντιγράφεται από τους μαθητές.
2 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα την πυραμίδα της υγιεινής διατροφής. Προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει τι κάνει εντύπωση στους μαθητές, οι οποίοι διατυπώνουν σκέψεις και συναισθήματα.
3 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Κατασκευή πυραμίδας	Οι μαθητές ζωγραφίζουν μια δική τους εκδοχή της πυραμίδας υγιεινής διατροφής. Αν θέλουν, προχωρούν και σε τρισδιάστατη κατασκευή της πυραμίδας τοποθετώντας και αντίστοιχες συσκευασίες τροφών.
4 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με τη διατροφή. Φροντίζει να καλύπτουν ποικιλία περιπτώσεων και να δίνουν διαφορετικά ερεθίσματα συζήτησης (πού, πότε και πώς τρώω, ποτέ πριν το κολύμπι, ασκούμε, αντιθέσεις και ανισότητες ανά τον κόσμο κλπ).
5 ^η	Δεκάλογος οδηγιών – Σχεδιασμός έρευνας	Οι μαθητές δημιουργούν έναν δικό τους κατάλογο οδηγιών για μια υγιεινή διατροφή. Επιπλέον, σχεδιάζουν ένα ερωτηματολόγιο για μια έρευνα διατροφικών συνηθειών, που θα απευθύνουν σε κοινό που θα αποφασίσουν (πολυκατοικία, γειτονιά, καταστήματα κλπ).
6 ^η	Ανακοινώσεις ευρημάτων έρευνας	Οι μαθητές ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έκαναν και τα οργανώνουν σε μορφή κατάλληλη για παρουσίαση σε ευρύ κοινό (ραβδογράμματα, πίτες κλπ). Αν αυτό είναι δύσκολο, αναζητούνται σχετικές έρευνες από το διαδίκτυο, επισημαίνονται ενδιαφέροντα ευρήματα και γίνονται τυχόν συγκρίσεις.
7 ^η	Δραματοποίηση/ Debate και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους και αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα. Για παράδειγμα, αναπαριστώνται διάλογοι στο σπίτι, στο εστιατόριο, στο σούπερ μάρκετ, στη λαϊκή κλπ. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΣΗΜ: Επιπλέον, μπορούν να κληθούν στην τάξη διατροφολόγοι, διαιτολόγοι, γιατροί κλπ και να γίνουν επισκέψεις σε χώρους ή καταστήματα πώλησης ή διάθεσης τροφίμων.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΘΕΜΑ: Κυκλοφορώ με ασφάλεια

ΤΑΞΗ: Δ΄ Δημοτικού – Α΄ Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα όταν ακούνε «οδική ασφάλεια» και ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα. Οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες π.χ. αίτια, συνέπειες, μέτρα προστασίας. Ο πίνακας αντιγράφεται από τους μαθητές.
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με την οδική ασφάλεια. Φροντίζει να καλύπτουν ποικιλία περιπτώσεων και να δίνουν διαφορετικά ερεθίσματα συζήτησης (ατυχήματα, πεζοί, ποδηλάτες, σήματα, σκίτσα από εκπ. υλικό κλπ). Οι μαθητές καλούνται να κατατάξουν κάθε εικόνα σε μια από τις κατηγορίες του πίνακα που είχαν δημιουργήσει αρχικά.
3 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα την οδική ασφάλεια. Προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει τι κάνει εντύπωση στους μαθητές, οι οποίοι διατυπώνουν σκέψεις και συναισθήματα.
4 ^η	Εικαστική απεικόνιση	Οι μαθητές ζωγραφίζουν αφίσες ή σκίτσα, απεικονίζουν τα σήματα του ΚΟΚ, φτιάχνουν ένα επιτραπέζιο παιχνίδι με ερωτήσεις ή κατασκευάζουν μια μακέτα πόλης όπου τοποθετούν τα σήματα του ΚΟΚ.
5 ^η	Φωτογράφιση – Δεκάλογος οδηγίων	Οι μαθητές έχουν τραβήξει δικές τους φωτογραφίες ή έχουν συγκεντρώσει εικόνες λανθασμένων πρακτικών ή συνθηγιών στους δρόμους. Κατόπιν της σχετικής παρουσίασης και συζήτησης οι μαθητές δημιουργούν τον δικό τους δεκάλογο του οδηγού, του επιβάτη, του πεζού, του ποδηλάτη.
6 ^η	Σχεδιασμός έρευνας	Οι μαθητές σχεδιάζουν ένα ερωτηματολόγιο για μια έρευνα γύρω από την οδική ασφάλεια, που θα απευθύνουν σε κοινό που θα αποφασίσουν (γονείς, ευρύτερη οικογένεια, πολυκατοικία κλπ). Αν αυτό είναι δύσκολο, αναζητούνται σχετικές έρευνες από το διαδίκτυο, επισημαίνονται ενδιαφέροντα ευρήματα και γίνονται τυχόν συγκρίσεις.
7 ^η	Δραματοποίηση/ Debate και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους και αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα. Για παράδειγμα, αναπαριστώνται διάλογοι στο αυτοκίνητο, στα ΜΜΜ, στον δρόμο μεταξύ μαθητών που πάνε στο σχολείο κλπ Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΣΗΜ: Επιπλέον, μπορούν να κληθούν στην τάξη τροχονόμοι, εκπαιδευτές σχολής οδηγών και άλλοι σχετικοί επαγγελματίες.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ

ΘΕΜΑ: Γίνομαι έφηβος/η!

ΤΑΞΗ: ΣΤ' Δημοτικού – Β' Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Συζήτηση – Κανόνες	Κάθε μαθητής/τρια γράφει τις σκέψεις του σε ένα χαρτί ανώνυμα για τρία θέματα: α) έχω μιλήσει σε κάποιον για τον έρωτα/σεξ; β) σε ποιον τα λέω και σε ποιον δυσκολεύομαι να μιλήσω; γ) τι με δυσκολεύει και τι μου είναι εύκολο να συζητήσω; Οι μαθητές ρίχνουν το χαρτάκι τους στο «μαγικό κουτί» που είναι στο κέντρο του κύκλου. Ο/η εκπαιδευτικός ανασύρει τα χαρτάκια λίγα –λίγα, συνδέει επιμέρους απαντήσεις και προκαλεί συζητήσεις σε χαλαρή ατμόσφαιρα. Εξηγεί στους μαθητές ότι οι συζητήσεις που θα γίνονται στον κύκλο αυτές τις ώρες του προγράμματος θα χαρακτηρίζονται από σοβαρότητα, ειλικρίνεια και εμπιστευτικότητα. Διαβεβαιώνει ότι κανείς δεν θα πιεστεί ώστε να νιώσει άβολα.
2 ^η	Φύλλο εργασίας 3: Από αγόρι γίνομαι άνδρας – Από κορίτσι γίνομαι γυναίκα	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή το ΦΕ (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 9) και δίνει χρόνο για συμπλήρωση. Οι μαθητές δεν παραδίνουν το ΦΕ, αλλά συμμετέχουν σε συζήτηση, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι αλλαγές είναι φυσιολογικές, συμβαίνουν σε όλους και όλες έστω και με μικρές χρονικές διαφορές και δε χρειάζεται να νιώθουμε άσχημα για τίποτε από όλα αυτά.
3 ^η	Φύλλο εργασίας 14Α: Βαθμολογώ τον εαυτό μου	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή το ΦΕ (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 30) και δίνει χρόνο για συμπλήρωση. Οι μαθητές δεν παραδίνουν το ΦΕ, αλλά συμμετέχουν σε συζήτηση, η οποία αναφέρεται στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη που συντελείται κατά την εφηβεία. Η εικόνα που έχουμε για τον εαυτό μας, η αυτογνωσία, η αυτοεκτίμηση και οι σχέσεις μας με την οικογένεια αλλάζουν κι αυτό είναι φυσιολογικό και αναμενόμενο σε κάποιον βαθμό.
4 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Συζήτηση	Κάθε μαθητής/τρια γράφει σε ένα χαρτί πέντε (5) λέξεις που τον/την περιγράφουν καλύτερα και το ρίχνει στο «μαγικό κουτί» που είναι στο κέντρο του κύκλου. Ο/η εκπαιδευτικός ανοίγει τα ανώνυμα χαρτάκια και οι λέξεις γράφονται στον πίνακα. Γίνεται συλλογική προσπάθεια να χωριστούν σε ομάδες, ώστε να αναδειχθούν οι διαφορετικοί ρόλοι και οι πολλαπλές ταυτότητες που έχει καθένας στη ζωή (πχ στην οικογένεια μεγάλη αδελφή, στο σχολείο καλλιτέχνης, στο μπάσκετ αρχηγός, στην παρέα πειραχτήρι κλπ)
5 ^η	Φύλλο εργασίας 7: Το πάρτι	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή το ΦΕ (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 18) και ζητά να παρατηρήσουν τι κάνει, τι σκέφτεται και πώς αισθάνεται κάθε πρόσωπο στο πάρτι. Ζητά, επίσης, να υποθέσουν τι θα κάνει καθένας δυο ώρες μετά. Στη συζήτηση που ακολουθεί ο/η εκπαιδευτικός διαμορφώνει συνθήκες για να προσεγγιστούν οι έννοιες: φιλία, έρωτας, συντροφικότητα, ισότητα φύλων, επίδραση συνομηλίκων, επίδραση προτύπων από ΜΜΕ και διαφήμιση.

6 ^η	Φύλλο εργασίας 35: Παθητικός, Αποφασιστικός, Επιθετικός	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή το ΦΕ (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 60), στο οποίο υπάρχουν διατυπωμένες 10 απαντήσεις. Οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν 10 ταιριαστές ερωτήσεις, που αφορούν τις σχέσεις των εφήβων. Στις ανακοινώσεις που ακολουθούν προσεγγίζονται οι έννοιες: εφηβεία και σεξουαλικότητα, προσωπικός χώρος, αγγίγματα στο σώμα μου, σεβασμός των ορίων, συναίνεση. Αν υπάρχει χρόνος ή πρόσθετο ενδιαφέρον μπορούν να αξιοποιηθούν περαιτέρω το φύλλο εργασίας 42 (Αν κάτι δεν μου αρέσει, ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 72) και το φύλλο εργασίας 29 (Από εμένα εξαρτάται, ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000, σ. 52).
7 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση και επίλυση αποριών και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με τον γάμο, τις μορφές οικογένειας, την εφηβική εγκυμοσύνη, την αντισύλληψη και τις αντιλήψεις άλλων κοινωνιών ανά τον κόσμο για τα δύο φύλα. Οι συζητήσεις που προκαλούνται από τους μαθητές/τριες αφήνονται να εξελιχθούν ακόμα κι αν εκφράζονται αντίθετες απόψεις, αρκεί να εξασφαλίζεται ότι γίνονται σεβαστές και δεν προκαλούν συγκρούσεις. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές/τριες απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος. Σε αυτό το φύλλο χρειάζεται οι μαθητές/τριες να γράψουν ελεύθερα: πώς ένιωσα, τι κατάλαβα, σε τι δυσκολεύτηκα, τι θα ήθελα ακόμη. Το φύλλο αυτοαξιολόγησης είναι ανώνυμο και ρίχνεται στο «μαγικό κουτί».

ΣΗΜ: Τα προτεινόμενα φύλλα εργασίας υπάρχουν στο εκπαιδευτικό υλικό που είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του 6^{ου} ΠΕΚΕΣ Αττικής με τίτλο:

Σεξουαλική αγωγή – Διαφυλικές σχέσεις (Βιβλίο μαθητή) (11-14 ετών) (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000), γραμμένο από ειδικούς της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας
https://drive.google.com/file/d/1MSi1QWrFTMGnB2_5QbCoxtdDdQADwi5Xe/view?usp=sharing

Απαραίτητη προϋπόθεση για αποδοτική αξιοποίηση των προτεινόμενων φύλλων εργασίας είναι η μελέτη των αντίστοιχων οδηγιών του βιβλίου εκπαιδευτικών με τίτλο:

Σεξουαλική αγωγή – Διαφυλικές σχέσεις (Βιβλίο εκπαιδευτικού) (11-14 ετών) (ΥΠΕΠΘ-ΕΙΝ, 2000), γραμμένο από ειδικούς της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας
https://drive.google.com/file/d/1d7_B4-BnaxWgNSR8ubcrdWcSxkUM3C-0/view?usp=sharing

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΛΗΨΗ

ΘΕΜΑ: Νιώθω!

ΤΑΞΗ: Ε΄ Δημοτικού – Γ΄ Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Ας γνωριστούμε καλύτερα (ΣΚΖ, σελ. 103)	Οι μαθητές/τριες κάθονται σε κύκλο και ανά δύο λένε λίγα πράγματα για τον εαυτό τους π.χ. το αγαπημένο τους παιχνίδι, το αγαπημένο τους φαγητό, τα χόμπι τους κ.ά. Στη συνέχεια, κάθε παιδί συστήνει στην υπόλοιπη ομάδα το παιδί που βρισκόταν στην ίδια ομάδα μαζί του. Ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση όπου αναδεικνύονται οι ομοιότητες και οι διαφορές και οι μαθητές λένε τι έμαθαν για τους άλλους και πώς ένιωσαν που κάποιος μίλησε γι' αυτούς.
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση και αναγνώριση συναισθημάτων	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες προσώπων. Οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν ποιο είναι το κυρίαρχο συναίσθημα κάθε προσώπου και να το αιτιολογήσουν (τι σε κάνει να το λες;). Επιπλέον, καλούνται να βρουν συνώνυμες λέξεις, ώστε να αναδειχθούν λεκτικά και οι αποχρώσεις της έντασης για κάθε συναίσθημα. Αν υπάρχει χρόνος, οι μαθητές μπορούν να μιμηθούν τα πρόσωπα που βλέπουν ή να δώσουν τις δικές τους εκφράσεις, γκριμάτσες, κινήσεις για κάθε συναίσθημα που παρουσιάζεται. Εναλλακτικά ή ως επόμενη δραστηριότητα μπορεί να επιλεγεί το παιχνίδι «Καρτέλες συναισθημάτων» (ΣΚΖ, σελ. 110).
3 ^η	Μύθος του Αισώπου – Συζήτηση για σκέψεις και συναισθήματα (ΣΚΖ, σελ. 73)	Ο/η εκπαιδευτικός αφηγείται ή διαβάζει έναν μύθο του Αισώπου ή άλλη ιστορία. Όταν τελειώσει, μοιράζει στα παιδιά δυο αυτοκόλλητα χαρτάκια (post-it) διαφορετικού χρώματος και τους ζητά να γράψουν στο ένα τι νιώθει ο ήρωας και στο άλλο τι νιώθουν τα ίδια τα παιδιά. Τα χαρτάκια επικολλώνται στο πάτωμα ή στον πίνακα και οι μαθητές προσπαθούν να τα χωρίσουν σε ομάδες. Γίνεται συζήτηση και εντοπίζονται ομοιότητες και διαφορές, που καταλήγουν στο ότι αφενός όλοι δεν αισθάνονται ταυτόχρονα τα ίδια συναισθήματα και αφετέρου ότι όλα τα συναισθήματα είναι αποδεκτά. Η συζήτηση μπορεί να συνεχιστεί γύρω από το πώς εκδήλωσε ο ήρωας τα συναισθήματά του και τι άλλο θα μπορούσε να κάνει.
4 ^η	Ο ξεχωριστός μου εαυτός (ΣΚΖ, σελ. 73)	Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των 3-4 ατόμων. Κάθε μαθητής καλείται να γράψει τα θετικά χαρακτηριστικά των άλλων μελών της ομάδας του. Γίνονται ανακοινώσεις στην ολομέλεια. Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να πουν πώς ένιωσαν ακούγοντας τους άλλους να μιλάνε θετικά για το πρόσωπό τους. Αναγνώρισαν τον εαυτό τους στα λόγια τους; Πώς θα ένιωθαν αν ανέφεραν τα αρνητικά τους; Αν υπάρχει χρόνος, κάθε ομάδα μπορεί να αποτυπώσει τα θετικά που αποδόθηκαν στα μέλη της με μια ομαδική ζωγραφιά-αφίσα, να δώσει όνομα στην ομάδα και στο τέλος να παρουσιάσει την αφίσα της στην ολομέλεια.

		Αν λόγω πανδημίας θέλουμε να αποφύγουμε τις ομάδες, τότε ζητάμε από κάθε μαθητή να γράψει ανώνυμα σε ένα χαρτί τα θετικά ενός συμμαθητή/τριας (όποιου θέλει) και να το ρίξει στο «μαγικό κουτί» που είναι στο κέντρο του κύκλου. Όταν ρίξουν όλοι τα χαρτάκια τους, ο/η εκπαιδευτικός τραβά ένα-ένα και διαβάζει. Οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν ποιος μαθητής/τρια περιγράφεται και ακολουθεί η ίδια συζήτηση.
5 ^η	Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου (ΣΚΖ, σελ. 74)	Οι μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους στο μέλλον (μετά από Χ χρόνια). Παρουσιάζουν ελεύθερα τις ζωγραφιές τους (δεν πιέζεται όποιος δεν επιθυμεί) και ακολουθεί συζήτηση με κεντρικά ερωτήματα: πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν να το φανταστούν; ήταν ευκολότερο ή δυσκολότερο να το παρουσιάσουν; υπήρχαν ομοιότητες και διαφορές; υπάρχουν κοινά όνειρα και εμπειρίες;
6 ^η	Μια πόλη χωρίς όρια (ΣΚΖ, σελ. 75)	Οι μαθητές καλούνται ανά δύο να ζωγραφίσουν μια σκηνή που συμβαίνει σε μια πόλη όπου δεν υπάρχει κανένας κανόνας και οι άνθρωποι δε διαθέτουν κοινωνικές δεξιότητες. Αφού παρουσιαστούν όλες οι σκηνές στην ολομέλεια, ακολουθεί συζήτηση για την αξία των κανόνων, για τα όρια της ελευθερίας, για τα συναισθήματα των ανθρώπων και για τα δικαιώματά τους. Αν υπάρχει χρόνος και διάθεση, οι μαθητές μπορούν να ζωγραφίσουν τώρα τις αντίθετες σκηνές.
7 ^η	Αισθάνομαι μέσα από τη μουσική (ΣΚΖ, σελ. 104-105) – και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές καλούνται να ακούσουν ένα μουσικό κομμάτι και να πουν τι συναισθήματα τους προκαλεί, τι μπορεί να τους θυμίζει, ποια σκέψη τους δημιουργεί, με ποια εμπειρία μπορούν να το συνδέσουν. Στη συζήτηση που ακολουθεί διαπιστώνεται ότι το ίδιο μουσικό κομμάτι προκαλεί στον καθένα διαφορετικά συναισθήματα και διαφορετικές σκέψεις. Η διαδικασία μπορεί να συνεχιστεί με όσα μουσικά κομμάτια επιθυμούν οι μαθητές ή επιτρέπει ο χρόνος. Εναλλακτικά, μπορεί οι μαθητές να κληθούν να κάνουν μια ζωγραφιά ή μια άλλη εικαστική απεικόνιση του συναισθήματος που ένιωσαν με αφορμή το μουσικό κομμάτι που άκουσαν. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΣΗΜ: Τα προτεινόμενα φύλλα εργασίας υπάρχουν στο εκπαιδευτικό υλικό που είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του 6^{ου} ΠΕΚΕΣ Αττικής με τίτλο:

Σχολική και Κοινωνική Ζωή – Οδηγός Εκπαιδευτικού (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Παιδείας, 2011)

<http://attik-old.pde.sch.gr/6pekes/images/aeiforia/skzteachersguideprimaryedu.pdf>

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Συλλογή υλικών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες φέρνουν στην τάξη «άχρηστα» υλικά και τους ζητείται να τα ταξινομήσουν ανά είδος. Γίνεται καταγραφή στον πίνακα με ιδιαίτερη αναφορά στον τρόπο ταξινόμησης των συσκευασιών που αποτελούνται από περισσότερα υλικά. Μετά, ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση για τους τρόπους διαχείρισης των απορριμμάτων: ταφή (ανεξέλεγκτη διάθεση, υγειονομική ταφή), καύση (ενδεχομένως και για παραγωγή ενέργειας) και ξεχωριστή συλλογή (με τις απαραίτητες προϋποθέσεις).
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Καταιγισμός ιδεών – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με την παραγωγή και διάθεση απορριμμάτων. Φροντίζει να καλύπτουν ποικιλία περιπτώσεων και να δίνουν διαφορετικά ερεθίσματα συζήτησης (κοινωνικές αντιθέσεις, υπερκατανάλωση, προϊόντα μιας χρήσης, υπερβολική συσκευασία, πολλά είδη πλαστικών, ΧΑΔΑ-ΧΥΤΑ, αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων κλπ). Οι μαθητές καλούνται πρώτα να εκφράσουν συναισθήματα και κατόπιν σκέψεις. Μετά, ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση για τους τρόπους περιορισμού των απορριμμάτων: μείωση με καταγραφή αναγκών, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση.
3 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα την παραγωγή και διαχείριση των απορριμμάτων σε τοπικό, εθνικό ή παγκόσμιο επίπεδο. Προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει τι κάνει εντύπωση στους μαθητές, οι οποίοι διατυπώνουν σκέψεις και συναισθήματα.
4 ^η	Μελέτη εικόνων και αναζήτηση πληροφοριών για τα ειδικά απορρίμματα	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με την παραγωγή και διάθεση ειδικών κατηγοριών απορριμμάτων (μπαταρίες, οργανικά, ελαστικά, ορυκτέλαια, ηλεκτρονικές και ηλεκτρικές συσκευές, μπάζα, αυτοκίνητα). Οι μαθητές συζητούν ή ερευνούν στο διαδίκτυο τι ισχύει για κάθε κατηγορία (νομοθεσία, σύστημα συλλογής, φορείς, όφελος κλπ).
5 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Αφίσα	Οι μαθητές ζωγραφίζουν κατά ομάδες (κατά προτίμηση) μια δική τους αφίσα με ένα σύντομο μήνυμα (σλόγκαν). Μπορεί να οριστεί εξαρχής πού θα τοποθετηθούν, πώς θα αξιοποιηθούν ή πώς θα δημοσιοποιηθούν.
6 ^η	Δεκάλογος οδηγιών – Σχεδιασμός έρευνας	Οι μαθητές δημιουργούν έναν δικό τους κατάλογο οδηγιών για μείωση απορριμμάτων (στο σπίτι, στο σχολείο κλπ). Επιπλέον, σχεδιάζουν ένα ερωτηματολόγιο για μια έρευνα συνηθειών, που θα απευθύνουν σε κοινό που θα αποφασίσουν (μαθητές σχολείου, γειτονιά, καταστήματα, ΟΤΑ κλπ). Αν αυτό είναι δύσκολο, αναζητούνται σχετικές έρευνες από το διαδίκτυο, επισημαίνονται ενδιαφέροντα ευρήματα και γίνονται τυχόν συγκρίσεις.

7 ^η	Δραματοποίηση/ Debate και φύλλο αυτοαξιολόγησης	<p>Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους και αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα. Για παράδειγμα, μπορεί να αναπαρασταθεί μια τηλεοπτική εκπομπή με διαφορετικές απόψεις κατοίκων και φορέων για το θέμα «Ένας ΧΥΤΑ στον Δήμο μας» ή ένας διάλογος δυο κατοίκων από τους οποίους άλλος ανακυκλώνει συστηματικά και σωστά, άλλος τοποθετεί στον κάδο ανακύκλωσης υλικά που δεν πρέπει και άλλος δεν δίνει καμία σημασία στην ανακύκλωση.</p> <p>Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.</p>
----------------	--	---

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
 ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
 ΘΕΜΑ: Η πλημμύρα ως φυσική καταστροφή
 ΤΑΞΗ: Ε΄ Δημοτικού – Β΄ Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση εννοιών σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό με το άκουσμα της λέξης «πλημμύρα» και ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα. Οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες π.χ. αίτια, συνέπειες, μέτρα προστασίας ή αντιμετώπισης. Ο πίνακας δημιουργείται στον πίνακα της τάξης και αντιγράφεται από τους μαθητές.
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση και κατάταξη στις κατηγορίες	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες από πλημμυρισμένες ή καμένες περιοχές. Φροντίζει να καλύπτουν ποικιλία περιπτώσεων και να δίνουν διαφορετικά ερεθίσματα συζήτησης. Οι μαθητές καλούνται να κατατάξουν κάθε εικόνα σε μια από τις κατηγορίες του πίνακα που είχαν αντιγράψει.
3 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση για σκέψεις και συναισθήματα	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα τις πλημμύρες. Προκαλεί συζήτηση που να αναζητά και να αναδεικνύει όλες τις διαστάσεις του θέματος (κλιματικές, γεωμορφολογικές, κοινωνικές, οικονομικές, νομικές, θεσμικές, πολιτικές κλπ). Μπορεί να γίνει και επίσκεψη στον ιστότοπο της ΓΓΠΠ.
4 ^η	Εννοιολογικός χάρτης	Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να δημιουργήσουν έναν εννοιολογικό χάρτη σε μορφή διαγράμματος ροής, στον οποίο να εμφανίζονται οι αιτιώδεις σχέσεις του προβλήματος των πλημμυρών. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με ελεύθερη χρήση του λεξιλογίου που επισημάνθηκε τις προηγούμενες ώρες είτε με δοσμένες λέξεις από τον/την εκπαιδευτικό. Γίνονται παρουσιάσεις στην ολομέλεια της τάξης.
5 ^η	Εικαστική απεικόνιση	Οι μαθητές ζωγραφίζουν ελεύθερα ή καθοδηγούμενα. Για παράδειγμα, καλούνται να ζωγραφίσουν μια περιοχή που κινδυνεύει από πλημμύρες και μια περιοχή που δεν κινδυνεύει.
6 ^η	Δεκάλογος οδηγιών	Οι μαθητές δημιουργούν έναν κατάλογο οδηγιών τόσο για την πρόληψη των πλημμυρών όσο και για την προστασία σε περίπτωση πλημμύρας.
7 ^η	Δραματοποίηση/ Debate και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους και αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα. Για παράδειγμα, πώς θα αντιδράσουμε ως Δήμος μετά την πρόσφατη πυρκαγιά στην περιοχή μας ή αν θα επιτρέψουμε το χτίσιμο μιας βιομηχανικής μονάδας στις όχθες του ρέματος της περιοχής. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

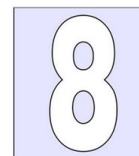
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ – ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΘΕΜΑ: Γνωρίζω τον τόπο μου

ΤΑΞΗ: ΣΤ' Δημοτικού – Γ' Γυμνασίου

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες – Προτάσεις	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα ως απάντηση στο ερώτημα «τι θέλω να μάθω για τον τόπο που ζω» και ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα. Οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες. Ακολουθώντας, προτείνουν πηγές πληροφόρησης, πρόσωπα, φορείς, επισκέψεις που θα ήταν χρήσιμες.
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση & προτάσεις	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με το φυσικό τοπίο, το δομημένο περιβάλλον, τα μνημεία, ανθρώπους, φορείς, υπηρεσίες και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν σκέψεις, συναισθήματα και επιθυμίες για βαθύτερη έρευνα.
3 ^η	Σχεδιασμός έρευνας ή Επίσκεψη	Οι μαθητές σχεδιάζουν ένα ερωτηματολόγιο για μια έρευνα, που θα απευθύνουν σε κοινό που θα αποφασίσουν (μαθητές σχολείου, ενήλικες κατοίκους, ΟΤΑ κλπ) και σε θέμα που θα αποφασίσουν (πχ γνώση μνημείων, γνώση συνοικιών, προτιμήσεις συγκοινωνίας, απόψεις για δημοτικά έργα κλπ). Εναλλακτικά, πραγματοποιούν μια επίσκεψη σε χώρο του Δήμου που τους ενδιαφέρει ή θεωρούν ότι θα βρουν περισσότερες πληροφορίες (πχ δημαρχείο, δημοτική βιβλιοθήκη, ΚΑΠΗ, πλατεία Χ, μνημείο Ζ, εκκλησία κλπ)
4 ^η	Ανακοινώσεις ευρημάτων έρευνας ή Συνεντεύξεις	Οι μαθητές ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έκαναν και τα οργανώνουν σε μορφή κατάλληλη για παρουσίαση σε ευρύ κοινό (ραβδογράμματα, πίτες κλπ). Εναλλακτικά, οργανώνουν στην τάξη συνεντεύξεις με παλιούς κατοίκους ή σημαντικά πρόσωπα.
5 ^η	Προετοιμασία για παρουσίαση	Οι μαθητές αρχίζουν να οργανώνουν μια παρουσίαση του τόπου που ζουν με το υλικό που έχουν συλλέξει. Καταγράφονται οι πληροφορίες, συγκεντρώνονται παλιές φωτογραφίες, τραβούνται νέες φωτογραφίες και ενδεχομένως γυρίζονται σύντομα βίντεο, συζητείται με ποιους τρόπους θα γίνει ελκυστική η παρουσίαση σε ευρύ κοινό.
6 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Αφίσα	Για τις ανάγκες της παρουσίασης οι μαθητές ζωγραφίζουν κατά ομάδες (κατά προτίμηση) μια δική τους αφίσα με χαρακτηριστικά σημεία του τόπου (τοπόσημο, μνημείο, πόλος έλξης κλπ) ή με τη διαχρονική εξέλιξη του τόπου (το πριν και το μετά από το Χ γεγονός, το σήμερα και το αύριο κλπ)
7 ^η	Παρουσίαση και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Γίνεται η παρουσίαση στην τάξη, η οποία λειτουργεί ως πρόβα για μια άλλη σε ευρύτερο κοινό. Γίνεται συζήτηση για ατέλειες, αλλαγές και ανάγκες εμπλουτισμού. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα όταν ακούνε «δικαιώματα του παιδιού» και ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα. Οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες. Στο τέλος της συζήτησης ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) με τα Προαιρετικά Πρωτόκολλα (2000 & 2014).
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων των παιδιών (πεινά, φτώχεια, παιδική εργασία, παιδιά εκτός σχολείου, παιδιά-στρατιώτες, αντιθέσεις και ανισότητες ανά τον κόσμο κλπ). Οι μαθητές σχολιάζουν εκφράζοντας σκέψεις και συναισθήματα. Γίνονται αντιπαραβολές και συγκρίσεις με εμπειρίες από την καθημερινότητα των μαθητών.
3 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών. Προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει την εξέλιξη των απόψεων για τα δικαιώματα των παιδιών και της νομοθεσίας για την προστασία τους. Οι μαθητές περιγράφουν τι τους κάνει εντύπωση και προτείνουν δράσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.
4 ^η	Αναζήτηση και παρουσίαση κειμένων και ερευνών – Παγκόσμιος χάρτης	Οι μαθητές συγκεντρώνουν και παρουσιάζουν κείμενα ή έρευνες που αναφέρονται στα δικαιώματα των παιδιών από κατάλληλους φορείς (UNICEF, UNHCR, Συνήγορος του Παιδιού, Συμβούλιο της Ευρώπης κλπ). Στη συνέχεια δημιουργούν έναν παγκόσμιο χάρτη, όπου αποτυπώνουν περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων των παιδιών ή περιπτώσεις επιτυχών δράσεων για την προστασία τους.
5 ^η	Αναζήτηση και παρουσίαση κειμένων και ερευνών – Χάρτης της Ελλάδας	Οι μαθητές συγκεντρώνουν και παρουσιάζουν κείμενα ή έρευνες που αναφέρονται σε περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων των παιδιών στην Ελλάδα (τύπος, ιστότοποι, UNICEF, UNHCR, Living Democracy, Συνήγορος του Παιδιού, Δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού, Συμβούλιο της Ευρώπης κλπ). Στη συνέχεια δημιουργούν έναν χάρτη της Ελλάδας, όπου αποτυπώνουν θετικές και αρνητικές περιπτώσεις. Αν υπάρχει χρόνος ή ενδιαφέρον, οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν δικά τους σκίτσα, που θα τοποθετήσουν στον χάρτη.
6 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Αφίσες	Οι μαθητές καλούνται σε ομάδες να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες με συνθήματα για τα δικαιώματα των παιδιών. Μπορεί να συζητηθεί πού θα τοποθετηθούν, πώς θα αξιοποιηθούν ή πώς θα δημοσιοποιηθούν, ώστε αυτό να λειτουργήσει ως επιπλέον κίνητρο για τους μαθητές. Ως παράδειγμα, μπορεί να παρουσιαστούν οι γνωστές αφίσες της UNICEF με την προτροπή να μη γίνουν επαναλήψεις από τους μαθητές.

7 ^η	Δραματοποίηση/ Γραμμή γνώμης και φύλλο αυτοαξιολόγησης	<p>Παιχνίδι: γραμμή γνώμης. Χωρίζουμε την τάξη σε δυο μέρη χαράσσοντας στο πάτωμα μια γραμμή. Το ένα μέρος λέγεται «Η χώρα του ΣΥΜΦΩΝΩ» και όσο πιο πίσω στέκεται κάποιος τόσο πιο πολύ συμφωνεί. Το άλλο μέρος λέγεται «Η χώρα του ΔΙΑΦΩΝΩ» και όσο πιο πίσω στέκεται κάποιος τόσο πιο πολύ διαφωνεί. Οι μαθητές στην αρχή στέκονται πάνω στη γραμμή ο ένας δίπλα στον άλλο. Ο/η εκπαιδευτικός εκφωνεί αργά μια φράση σχετική με τα δικαιώματα των παιδιών, οι μαθητές σκέφτονται σύντομα ΑΝ και ΠΟΣΟ ΠΟΛΥ συμφωνούν ή διαφωνούν, προχωρούν μέσα στο αντίστοιχο κομμάτι και τοποθετούνται αναλόγως. Δεν επιτρέπεται να μείνει κανένας ακριβώς πάνω στη γραμμή.</p> <p>Μετά την τοποθέτηση όλων ο/η εκπαιδευτικός καλεί μερικούς να εξηγήσουν την άποψή τους εξηγώντας γιατί στάθηκαν σε εκείνο ακριβώς το σημείο. Η συζήτηση μπορεί να εξελιχθεί αρκετά, να περιλάβει διαφορετικά κριτήρια απαντήσεων, να αναδεικνύει αντίθετες απόψεις, αρκεί να μη δημιουργεί συγκρουσιακές καταστάσεις μεταξύ των μαθητών. Για τον λόγο αυτό, ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται να έχει προετοιμάσει προσεκτικά τις φράσεις που θα εκφωνήσει, ώστε να υπάρχουν μεν διαφορετικές απόψεις που θα γίνονται όλες σεβαστές, χωρίς ωστόσο να δημιουργούνται άβολες καταστάσεις, προσβολές και καβγάδες.</p> <p>Το παιχνίδι συνεχίζεται με άλλες φράσεις, όσες επιτρέπει ο χρόνος ή το ενδιαφέρον των μαθητών.</p> <p>Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.</p>
----------------	---	--

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα όταν ακούνε τη λέξη «εθελοντισμός». Ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα και οι μαθητές καλούνται να τις ταξινομήσουν σε κατηγορίες. Κατά τη συζήτηση αναδεικνύονται περιπτώσεις εθελοντικής προσφοράς από επαγγελματίες αλλά και από πολίτες σε χρήμα, χρόνο, εργασία, αίμα, όργανα κλπ
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με περιπτώσεις εθελοντισμού. Οι μαθητές συζητούν ποιες ανάγκες καλύπτει ο εθελοντισμός, τι προσφέρει ο εθελοντισμός στην κοινωνία, τι προσφέρει ο εθελοντισμός στον ίδιο τον εθελοντή κλπ
3 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα τον εθελοντισμό. Προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει καλές και κακές πρακτικές του εθελοντισμού (πχ δωρεάν εργατικά χέρια, δενδροφύτευση χωρίς επίβλεψη ειδικών κλπ). Οι μαθητές εκφράζουν σκέψεις και συναισθήματα.
4 ^η	Εννοιολογικός χάρτης	Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να δημιουργήσουν έναν εννοιολογικό χάρτη σε μορφή διαγράμματος ροής, στον οποίο να εμφανίζονται οι αιτιώδεις σχέσεις των αναγκών που καλύπτουν οι εθελοντές. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με ελεύθερη χρήση λεξιλογίου είτε με δοσμένες λέξεις από τον/την εκπαιδευτικό. Γίνονται παρουσιάσεις στην ολομέλεια της τάξης.
5 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Αφίσες	Οι μαθητές καλούνται σε ομάδες να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες με συνθήματα για όποια μορφή του εθελοντισμού θέλουν. Μπορεί να συζητηθεί πού θα τοποθετηθούν, πώς θα αξιοποιηθούν ή πώς θα δημοσιοποιηθούν.
6 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Εθελοντισμός στο σχολείο	Οι μαθητές καλούνται να πουν σε ποιον τομέα θα μπορούσαν να βοηθήσουν εθελοντικά στο σχολείο. Ανάλογα με τις απαντήσεις οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και καλούνται να κάνουν μια ζωγραφιά με την ενδεχόμενη προσφορά τους (κήπος, γκράφιτι, διακόσμηση, αποθήκες κλπ). Ιδιαίτερη αναφορά μπορεί να γίνει στην ανάγκη διαμεσολάβησης μαθητών σε περιπτώσεις συγκρούσεων μεταξύ μαθητών (σχολικός εκφοβισμός, επιθετικότητα, καταστροφές κλπ).
7 ^η	Δραματοποίηση/ Debate/Γραμμή γνώμης και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους και αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα. Για παράδειγμα, μπορεί να αναπαρασταθεί μια τηλεοπτική εκπομπή με διαφορετικές απόψεις κατοίκων ή φορέων για τον εθελοντισμό. Εναλλακτικά, μπορεί να παιχτεί το παιχνίδι «Γραμμή γνώμης» με τη χρήση κατάλληλων φράσεων (δες παράδειγμα 8: δικαιώματα του παιδιού). Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Οι ομοιότητες και οι διαφορές μας (ΣΚΖ, σελ. 121)	Οι μαθητές/τριες συζητούν ανά δύο για τον εαυτό τους και βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές (χαρακτήρας, συμπεριφορά, εμφάνιση). Στη συνέχεια, κάθε δυάδα ανακοινώνει στην ολομέλεια ό,τι έχει καταγράψει. Ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση όπου αναδεικνύεται η μοναδικότητα του καθενός, ενώ οι μαθητές λένε πόσο δύσκολο ήταν μιλήσουν στη δυάδα και πόσο στην ολομέλεια, πόσο δύσκολη είναι η επικοινωνία με διαφορετικούς ανθρώπους, ποια χαρακτηριστικά αλλάζουν και ποια όχι κλπ
2 ^η	Είμαστε μοναδικοί (ΣΚΖ, σελ. 111)	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει πολύ όμορφες χρωματιστές εικόνες από ηλιοβασιλέματα, λουλούδια, πουλιά, ζώα, δέντρα, τοπία κλπ. Ζητούμε από τα παιδιά να συμφωνήσουν σχετικά με τις ωραιότερες σε κάθε κατηγορία. Στη συζήτηση που προκαλείται κάθε φορά αναρωτιόμαστε: γιατί δε συμφωνούμε όλοι; πώς θα νιώθαμε αν δείχναμε τις δικές μας φωτογραφίες; πώς νιώθουμε όταν μας συγκρίνουν;
3 ^η	Αν ήμουν... τι θα ήμουν; (ΣΚΖ, σελ. 104)	Ο/η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές ημιτελείς προτάσεις του τύπου: «αν ήμουν ζώο, δέντρο, άθλημα, τραγούδι, μέσο συγκοινωνίας, θα ήμουν ...». Οι μαθητές συμπληρώνουν και κάνουν ανακοινώσεις (χωρίς πίεση ή υποχρεωτικότητα). Ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει την ανάγκη αυτογνωσίας και τη σημασία της εικόνας των άλλων για εμάς. Εναλλακτικά, μπορεί οι προτάσεις να συμπληρωθούν ανώνυμα και να ριχτούν στο «μαγικό κουτί» στο κέντρο του κύκλου. Τότε ο/η εκπαιδευτικός ανασύρει και διαβάζει και οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν ποιος/α το έχει γράψει για τον εαυτό του (χωρίς να υποχρεώνεται να αποκαλυφθεί).
4 ^η	Αγόρια και κορίτσια συνεργάζονται (ΣΚΖ, σελ. 122)	Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των 4 συμπεριλαμβάνοντας υποχρεωτικά 2 αγόρια και 2 κορίτσια. Ζητείται από κάθε ομάδα να καταγράψει σε δυο ξεχωριστές λίστες τα ενδιαφέροντα αγοριών και κοριτσιών. Κάθε ομάδα κάνει ανακοινώσεις στην ολομέλεια της τάξης και ακολουθεί συζήτηση. Οι μαθητές καλούνται να πουν πώς ένιωσαν, τι σκέφτηκαν και πώς ήταν η επικοινωνία ανάμεσα στα δυο φύλα μέσα σε κάθε ομάδα. Ο/η εκπαιδευτικός επισημαίνει ότι οι διαφορές είναι φυσιολογικό να υπάρχουν, είναι αποδεκτές, εμπλουτίζουν την οπτική που έχουμε για το άλλο φύλο και δεν εμποδίζουν τα συναισθήματα συνεργασίας και αλληλεγγύης με αυτό.
5 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Αφίσες ή σκίτσα	Οι μαθητές καλούνται σε ομάδες να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες ή σκίτσα με συνθήματα για τη διαφορετικότητα στο σπίτι, στο σχολείο, στη γειτονιά, στην κοινωνία. Τα συνθήματα απαιτούν ιδιαίτερη τεχνική, ώστε να είναι σύντομα και περιεκτικά. Μπορεί να συζητηθεί πού θα τοποθετηθούν, πώς θα αξιοποιηθούν ή πώς θα δημοσιοποιηθούν τα έργα των μαθητών (δείτε και Καλλιπάτειρα Δ-Ε-ΣΤ Δημοτικού, σελ. 15).

6 ^η	Δραματοποιήσεις – Μπες στο παιχνίδι! (ΣΚΖ, σελ. 119)	Οι μαθητές σε ομάδες αναλαμβάνουν ρόλους για να αναπαραστήσουν πώς μπορεί ένα παιδί να μπει στο παιχνίδι των άλλων. Μετά από την αναπαράσταση διαφορετικών εκδοχών του ίδιου παιχνιδιού ρόλων γίνεται συζήτηση για τη διαφορετικότητα κάθε προσέγγισης. Στη συζήτηση επισημαίνεται τι μας δυσκολεύει περισσότερο να μπούμε σε κάποια ομάδα, με ποιους διαφορετικούς τρόπους μπορούμε να το κάνουμε, ποιοι τρόποι (δεξιότητες) από αυτούς που δοκίμασαν τα παιδιά στις ομάδες ήταν πιο αποτελεσματικοί και ποιες δεξιότητες είναι σημαντικές για τα μέλη της ομάδας, προκειμένου να δεχτούν το αίτημα ένταξης ενός άλλου παιδιού στο παιχνίδι.
7 ^η	Ένα παιχνίδι από άλλη χώρα ή Το αντιρατσιστικό παιχνίδι και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές βγαίνουν στην αυλή και ζητούν από συμμαθητές τους που κατάγονται από άλλη χώρα να τους δείξουν πώς παίζεται ένα παραδοσιακό παιχνίδι της χώρας τους. Αφού παίξουν, συζητούν και εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές με ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια. Εναλλακτικά, οι μαθητές παίζουν το επιτραπέζιο «Το αντιρατσιστικό παιχνίδι» με ερωτήσεις και εμπειρίες γύρω από τον ρατσισμό και την ξενοφοβία (δείτε Καλλιπάτειρα Δ-Ε-ΣΤ Δημοτικού, σελ. 13-14). Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΣΗΜ: Τα προτεινόμενα φύλλα εργασίας υπάρχουν στο εκπαιδευτικό υλικό που είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του 6^{ου} ΠΕΚΕΣ Αττικής με τίτλο:

Σχολική και Κοινωνική Ζωή – Οδηγός Εκπαιδευτικού (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Παιδείας, 2011)

<http://attik-old.pde.sch.gr/6pekes/images/aeiforia/skzteachersguideprimaryedu.pdf>

Καλλιπάτειρα – Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι (ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2008)

https://drive.google.com/drive/folders/1820eUFXMTpAKTLdpFzoKvrZXhuKD_uXf?usp=sharing

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Μελέτη εικόνων – Καταιγισμός ιδεών	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές/τριες κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με τον καιρό. Οι μαθητές συζητούν σε ποιον βαθμό τους ενδιαφέρει το θέμα, τι τους έκανε εντύπωση, διατυπώνουν ερωτήματα και αναφέρουν σε τι θα ήθελαν να εμβαθύνουν.
2 ^η	Συλλογή φωτογραφιών – Ταξινόμηση και δημιουργία κολλάζ	Οι μαθητές αναζητούν ή βγάζουν δικές τους φωτογραφίες από καιρικά φαινόμενα και τις φέρνουν στην τάξη. Μετά, τις ταξινομούν σε κατηγορίες και τους ζητείται να δημιουργήσουν κολλάζ, που να αποτυπώνει την επίδραση του καιρού στις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα, συζητείται με ποιον τρόπο εξασφαλίζονται ασφαλείς προγνώσεις για τον καιρό, ώστε να υπάρξει ομαλή συνέχεια στις δραστηριότητες.
3 ^η	Ανάγνωση μετεωρολογικών οργάνων	Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να έρθουν στην τάξη βασικά όργανα μέτρησης μετεωρολογικών παραμέτρων: πυξίδα, θερμόμετρο, υγρόμετρο, βαρόμετρο, βροχόμετρο, ανεμοδείκτης, ανεμόμετρο. Προκαλείται συζήτηση που περιλαμβάνει τα ονόματα των οργάνων, τον τρόπο λειτουργίας τους και τι ακριβώς μετρούν. Γίνεται αναφορά στην ταχύτητα μεταβολών των καιρικών φαινομένων, στις αβεβαιότητες πρόβλεψης του καιρού, στην ανάγκη βαθμονόμησης και στα σφάλματα μέτρησης των οργάνων. Δίνεται έμφαση στη δεξιότητα ανάγνωσης κάθε οργάνου (επίπεδο ματιού, επίδραση χεριών, έκθεση στον ήλιο, επανάληψη μετρήσεων, μέσος όρος, εύρος τιμής εντός 24ωρου κλπ).
4 ^η	Ασκήσεις χωρικής κίνησης και προσανατολισμού	Οι μαθητές βγαίνουν στην αυλή για να κάνουν ασκήσεις προσανατολισμού. Έχουν μαζί μια πυξίδα, εξηγούν τι δείχνει και δείχνουν με τα χέρια τους τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Απλώνουν στο έδαφος μια σκακιέρα ή ζωγραφίζουν με κιμωλία έναν κάναβο με πολλά τετράγωνα, όπου έχουν τοποθετηθεί και διάφορα αντικείμενα. Ένας μαθητής παριστάνει το ρομπότ και κάποιος άλλος του δίνει οδηγίες κίνησης, ώστε να φτάσει στο Χ αντικείμενο με απόλυτη ακρίβεια (πχ προχώρα 3 τετράγωνα βόρεια και 2 δυτικά). Γίνεται επαρκής εξάσκηση με τη συμμετοχή όλων των μαθητών, ενώ ο/η εκπαιδευτικός επιμένει στη σωστή χρήση των όρων «βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά».
5 ^η	Κατασκευή ανεμοδείκτη – Τοποθέτηση και ανάγνωση	Οι μαθητές καλούνται σε ομάδες να κατασκευάσουν με απλά υλικά έναν ανεμοδείκτη (μπορεί να τους έχει ανατεθεί να εντοπίσουν μια κατασκευή στο διαδίκτυο και να φέρουν τα κατάλληλα υλικά). Όταν η κατασκευή ολοκληρωθεί, τίθεται το θέμα της τοποθέτησης (σε ανοικτό χώρο και μακριά από τυχόν εμπόδια) και της ορθής ανάγνωσης (ο άνεμος ονομάζεται από το σημείο του ορίζοντα από το οποίο προέρχεται). Οι μαθητές βγαίνουν στην αυλή, αναζητούν το κατάλληλο σημείο τοποθέτησης του ανεμοδείκτη και προσπαθούν να προσδιορίσουν τι άνεμος επικρατεί εκείνη τη στιγμή.

6 ^η	Αναζήτηση δεδομένων και συμβόλων σε μετεωρολογικούς χάρτες	Οι μαθητές καθοδηγούνται να αναζητήσουν στο διαδίκτυο μετεωρολογικές προβλέψεις, μετεωρολογικούς χάρτες και σύμβολα καιρού (θα μπορούσαν να σχεδιάσουν και δικά τους, με τα οποία να κρατούν ημερολόγιο καιρού για μακρύ χρονικό διάστημα). Γίνεται συζήτηση για το περιεχόμενο ενός δελτίου καιρού και για τα μέσα που αξιοποιούνται για να κατανοήσει το ευρύ κοινό όσα λέγονται από τους ειδικούς. Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει διαφορετικούς μετεωρολογικούς χάρτες και μορφές πρόβλεψης και οι μαθητές επιχειρούν να ερμηνεύσουν όσα σύμβολα περιέχουν. Σε μεγαλύτερες τάξεις θα μπορούσαν να παρουσιαστούν και πιο μακροχρόνια δεδομένα, ώστε να γίνει διάκριση καιρού και κλίματος.
7 ^η	Δραματοποίηση και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές αναλαμβάνουν τον ρόλο του/της μετεωρολόγου που μεταδίδει ένα τηλεοπτικό δελτίο καιρού. Δίνεται χρόνος προετοιμασίας και επιλογής μετεωρολογικών χαρτών και συμβόλων. Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές στη χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου. Γίνονται παρουσιάσεις, χωρίς να πιέζεται κάποιος μαθητής. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΩΡΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ
1 ^η	Καταιγισμός ιδεών – Ταξινόμηση σε κατηγορίες	Οι μαθητές/τριες αναφέρουν λέξεις που σκέφτονται αυθόρμητα όταν ακούνε «επαγγέλματα του τόπου μου». Ο/η εκπαιδευτικός τις σημειώνει στον πίνακα και οι μαθητές καλούνται να ταξινομήσουν τις λέξεις που είπαν σε κατηγορίες.
2 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με παλιά επαγγέλματα. Στη συνέχεια, προκαλεί συζήτηση που προσδιορίζει τις αιτίες της εξαφάνισης ενός επαγγέλματος και τις συνέπειες που έχει για το άτομο και την κοινωνία. Αν υπάρχει χρόνος, οι μαθητές δημιουργούν σκίτσα με διαλόγους σε «συννεφάκια».
3 ^η	Μελέτη εικόνων – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ή προβάλλει στους μαθητές κατάλληλα επιλεγμένες εικόνες που σχετίζονται με πολύ σύγχρονα επαγγέλματα. Στη συνέχεια, προκαλεί συζήτηση που αναδεικνύει ποιες ανάγκες συνέβαλαν στη δημιουργία νέων επαγγελμάτων και προσδιορίζει τις συνθήκες εργασίας σε κάθε περίπτωση. Αν υπάρχει χρόνος, οι μαθητές δημιουργούν σκίτσα με διαλόγους σε «συννεφάκια».
4 ^η	Εννοιολογικός χάρτης	Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να δημιουργήσουν έναν εννοιολογικό χάρτη σε μορφή διαγράμματος ροής, στον οποίο να εμφανίζονται οι αιτιώδεις σχέσεις που εξηγούν την εξέλιξη κάποιων επαγγελμάτων. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με ελεύθερη χρήση του λεξιλογίου είτε με δοσμένες λέξεις από τον/την εκπαιδευτικό. Γίνονται παρουσιάσεις στην ολομέλεια.
5 ^η	Παρακολούθηση παρουσίασης ή βίντεο – Συζήτηση	Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει μια παρουσίαση ή ένα βίντεο με θέμα την εργασία (συνθήκες εργασίας, εργασιακά δικαιώματα, προσόντα, ανεργία κλπ). Προκαλείται συζήτηση που αναδεικνύει τι κάνει εντύπωση στους μαθητές, οι οποίοι διατυπώνουν σκέψεις και συναισθήματα.
6 ^η	Εικαστική απεικόνιση – Σκίτσα	Οι μαθητές δημιουργούν σκίτσα που αποδίδουν εκδοχές, όψεις, διαστάσεις κάποιων επαγγελμάτων ή σκέψεις και συναισθήματα σχετικά με όσα συζήτησαν μέχρι τώρα.
7 ^η	Δραματοποίηση/ Παντομίμα/ Debate και φύλλο αυτοαξιολόγησης	Οι μαθητές προβαίνουν σε δραματοποιήσεις α) αναπαριστούν σκηνές από την καθημερινότητα ενός επαγγελματία β) κάνουν μιμήσεις επαγγελματιών (παντομίμα, βρες ποιον παριστάνω) γ) αντιπαρατίθενται σε έναν διάλογο με αντικρουόμενα επιχειρήματα για ένα επάγγελμα. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης, όπου οι μαθητές απαντούν σε ποιον βαθμό καλλιέργησαν ορισμένες ικανότητες διαμέσου του παρόντος προγράμματος.

ΣΗΜ: Επιπλέον, μπορούν να κληθούν στην τάξη διάφοροι επαγγελματίες για συνέντευξη και να γίνουν επισκέψεις των μαθητών σε χώρους εργασίας ή καταστήματα.